



**Бүгд
арадай
газет**

Үбэлэй эхин улаагшан
гахай
һарын 9
ЧЕТВЕРГ
гарагай 5
№227 (19320)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

ТОГТОНИЖОРУУЛГЫН ЭХИН ТАБИГДАХА

С. РИНЧИНОВ.

БАРГАЖАН ГОЛДОО
БАТА АЛДАРТАЙ

Хонидой 5 отарын хангаа нэлбэн шилдэгдбэ. Таряалангаа олон тэнь хорёолж, мядда гэшүүлхээс болёобди. Тоолоод үзэхэд, хамта дээрээ 2 миллиард

Будаявнада түрэл хонниноороо
дамжуулан, хайн хайханин
хүсэмөөр гэж зүблөөнэй үедэ
сэдхээ бэлэйб.

Г.ДАШЕЕВА.

УЛАСХООРОНДЫН ҮНДЭР
НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОГДОБО

Американ нүхэдэйнгөө үүсхэлые Английн эрдэмтэд дэмжэжэ, Кембриджын уласхоорондын биографиин түбэй олгодог иимэ үндэр нэрэ зэргэ манай нютагай эрдэмтэдэ олголсоо. Общество хүгжөөхэ хэрэгтэ тусгаар габыяатай үсөөхэн лэ хүнүүдтэ иимэ дурасхаалта медаль барюулагдадаг юм. Институдай уласхоорондын шэнжэлгэ хэдэг совет имагтал гайхамшагта хүнүүдэй намтар шэнжэлдэг юм гэжэ онсо тэмдэглэбэ.

МАНАЙ КОРР.

ШАГНАЛ

Дашиев Гаврил Дабаевичта -
Буряад Республикын

Барилгын талаар габыятай байханын, үни удаан саг соо о р л д о с о т о й г о о р хүдэлмэрилхэнэйн түлөө Россин Федерациин Президентын Зарлигаар Буряад Республикын "Улаан-Үдын мануфактура" гэж акционернэ бүлгэмэй капиталына барилгын талаар директорэй орлогшо **Кочержинская** Клавдия Степановнада "Россин Федерациин габыята **барилгашан"** гэхэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

Дэлгүүр: ажамидарха арга бэдэрхэ

УРУУГАА УНАХАДА УБШЭНТЭЙ,
ТЕЭД...

— Михаил Петрович, урдань гэхэ гү даа, мүнөөнэй аграрна реформо гэдэгтэй урга тээ илангаяа промышленна түхэлтэй хүдөө ажыхын томо предприятинуудта продукция ехээр, гаргаша багатай гаршье үйлдбэрлдэг байгаа. Хэрбээ бодомжгүйгөөр, хүсөөр шахуу иимэ хубилгалын хэргээгүй хаа, хүдөө ажыхы ган иигэжэ доройтохогүй нэн гэнэбди. Энэ зүб гү?

— Минии ханахада, мүнөө иимэ юмэнэй болошоһон хойно хэдынь бархиралдахадамнай үрэ гарахаа болбо. Сэжын хэлэхэдэ, гүрэнһөө ехэ мүнгэ зөөрийн гаргагдажа баригдан малай, шубуудай томо комплекснуудта ажалай бүтээсэ, продукция үйлдбэрлгэ юрын тулюур фермэнүүдэйхиһээ хэзээшье дээшээ байха ёһотой ааб даа. Тиимэ предприятинуудта урдань нэгэ хүн хэдэн арбаад, зуугаад зоной эдихэ эдээ хоол үйлдбэрлдэг байгаа ха юм. Уг зорилгоороо хүдөө ажыхын зарим үйлдбэрийе промышленна түхэлтэй болгохо, томодхоо гэжэмнай зүб лэ юмэн байһан. Манай үбгэ эсэгэнэртэл адли мухар нударгаар, улаан гараар ажалаа хэжэ, урагшаа ябагдахагүйн эли.

Гэбэшье мүнөө болоходо, дэлгүүрэй харилсаанда орободни гээд, электрын элшэ хүсэ, трактор, машинын шэнгэн түлш, тоһодолтын хэрэгсэл, юрэдөө, промышленностин гаргадаг бүхы юмэнэй сэнгүүдые ой ухаанда орошогүй үнэтэй болгоод байхада, илангаяа оньһожоруулагдамал, зайн галай хүсэ хэрэгсэлдэг, үйлдбэри туйлай ехэ хашаланда ороно. Иигээд байхадаа дахин тэрэ бүри урданай гар ажалда орохо сагнай ерээ гээлэ гү гэхээр.

Манай шубуунай фабрикада (мүнөө совхоз) хэдэхэн жэлэй саана гүйсэд оньһожоруулагдаһан 43 томо байранууд соо олоор байлдаг хаа, мүнөө оройдоол 4 байра соо тахья харууһалнабди. Зайн галай элшэ хүсэний, түлшын, элдэб запас зүйлүүдэй үнэтэй боложол байхада, совхоз аяар 40 гаран байра соо шубуудые байлгах аргагүй болоо, гаргашынь дилэжэ шадахаа болбо. Энээнэй хажуугаар тахьягай үндэгэн, мяхан биратай сүндэ хүрэнгүй ха юм. Гарза гаргашааа ондоо юмэнэй үзэгдэхээ болиходо, анханай ашаг олоо ехэтэй, хүнүүдэй эдээ хоолой зүйлүүдые гаргадаг

наяхан республикын АПК-гай хүдэлмэрлэгшэдэй зүблөөн дээрэ хүдөө ажыхыда мүнөө тохёолдоод байһан хүндэхэн байдал тухай онсо хөөрэлдөөн болобо. Илангаяа колхоз, совхозууд болон хүдөөгэй бусад ажыхынууднаа гадна, тахья, гахай, үхэр үсхэбэрлдэг тусгаар шэглэлтэй промышленна түхэлтэй томо фабрика, комплекснуудай бүришье бэрхэтэй байдалда ороһон, олонхины хаагдаха туйлдаа хүрэнэн тухай хүнүүд тон

иимэрхүү предприятинууд мүнөө үйлдбэрийе эрид бага болгохо, бүри зогсоохогоо наагуур болоно.

— Иимэ эрхэ байдалда танай ажыхы яаж хүдэлнэб?

— Урдань эдээ хоолой зүйлүүдые үйлдбэрлдэг томо предприятинууд (шубуунай фабрика, гахайн комплексууд) гүрэнһөө яһала ехэ дэмжэлгэтэй, илангаяа холимог тэжээл бараг хямда сэнтэйгээр абадаг хаа даа. Тэрэнэйнь ашаар ганса манай Твороговско шубуунай фабрика жэлдээ хэдэн миллион үндэгэ, үшөө 3000 гаран центнер шубуунай, үхэрэй мяха, 14,5 мянган центнер хү гүрэндэ худалдадаг хэн.

Харин мүнөө юун болоод байнаб? Наял гэхээр манайхин 330 мянган үндэгэлдэг тахьятай байгаа хаа, мүнөө тэдэмнай 30 мянгандашье хүрэнгүй. 2000 үхэрнүүдэймнай миил 1300-ниинь үлөө. Энээн дээрһээ мяха, хү, үндэгэ үйлдбэрлгэ, худалдалтын эрид доошолһониинь элитэ. Юрэдөө, юмэнэй муудаха, доошоо унахань хада руу холжорһондол түргэн, үбшэнгэйшье байна. Хэдэхэн жэлэй саана манай ажыхыда түрүү наалишад В. В. Мошкина, П. Я. Гусева, М. П. Быкова болон бусад үнээн бүриһөө жэлдээ 3500-3700 килограмм хү зүндөө наажархидар байһан юм. Дүй дүршэл ехэтэй шубуушаднай Н. К. Попова, О. С. Лаптева, В. Н. Гусева гэгшэд эмэ тахья бүриһөө жэлдээ 200 һайса гаран үндэгэ абадаг бэлэй. Харин мүнөө тиимэ үрэ дүнгүүд туйлагдаха гэжэ ханаха, зүүдэлхэньшье бэрхэтэй.

Үйлдбэриймнай иигэжэ гэнтэ доошоо унашаха юм гэжэ тиихэдэ ханаашьегүй байгаабди. Тэрэ муртөө энэ уналга, доошололго оройдоо зогсохо, тогтохошье хэбэргүй. Энэнь ганса манай эндэ бэшэ, хаа хаанагүй боложо байна. Анхан айхабтар томо, хүсэ ехэтэй байһан манай хүршэ Кабанский совхозһоо мүнөө муртэй юмэн үлөөгүй шахуу. Республика соогоо суутай байһан эндэхи Байгалай ОПХ-

шые баһал тухашаруушаг байдалда оронхой.

— Иимэ доройтолгоһоо гараха ямар арга бии гэжэ хананат? Энээн тушаа мүнөө юу хэнэбди?

— Ажыхымнай халажа, хандаржа байна, бидэ хайшан гэхэбиди, яхашье аргамнай үгы гээд, миин нуужа болохогүй ааб даа. Оройдоо яахын аргагүй юмэн гэжэ байдаггүй, хэдыньшье бэрхэтэй байдалһаа гараха нэгэл арга байха ёһотой.

Жэшээлхэдэ, мүнөө манай ажыхыда хү наалин мал үсхэбэрлжэ, сагаан эдээ үйлдбэрлжэ холо ошогдохое болбо. Эндэмнай һайн сабшалан, бэлшээри үгы. Үнээдтэ гансал талха тарья, шэмэтэ тэжээл эдуюлжэ, хайшан гээд хямда гаргашатай һуабахабди. Хүнэй сэн дан үнэгүй, харин тэжээл хэтэрмэ үнэтэй байна ха юм.

Иимэ эрхэ байдалда тахьянуудые зүбөөр үсхэбэрлжэ, гаргаша багатайгаар үндэгэ олоорабадаг болоод хаа, заа-зуухашье олзо оруулагдаха аргатай. Юуб гэхэдэ, манда типовой һайн байранууд, дүршэлтэй шубуушад бии бшуу. Гансал шубуудай тэжээл хямдаруулаха хэрэгтэй. Бидэ мүнөө холимог тэжээлые килограммынь 1200-1300 түхэригөөр ондоо тээһээ худалдажа абанабди. Эсэстээ энэнь айхабтар ехэ мүнгэнэй болоно.

Хэрбээ тахьянуудтаа өөһэдн талха тарья горитой эдуюлжэ, тэжээлэй гаргашые 50 процентшье хямдаруулаа хаа, үндэгэ үйлдбэрлгэ яһала олзотой боложо үгэхэ хэн. Өөһэднгоо тарья үйрүүлжэ, элдэб зүйлүүдые холилсожо, шубуудай эдихэ тэжээл болгоходомнай килограмм бүхэнэйнь өөрын үнэ сэн 600 түхэригөө ехэ дээшээ болохо ёһогүй. Энэмнай яабашье 1200 түхэриг бэшэ ха юм. Өөһэднгоо үйлдбэрлһэн тэжээлэй килограмм бүхэнөөр үдэр бүри 10 тахья эдээлүүлэд, тэдэнэй таба-зургаанайньшье үндэгэлөө хаа, тэдэниие худалдахадаа ажыхын жасада адагын 2500 түхэриг орожо үгэхэ болоно.

ханаата болонгөөр тэмдэглээ.

Манай корреспондент М. НАМЖИЛОВ Кабанский аймагай Твороговско совхозой (энэмнай һая болотор шубуунай томо фабрика гэжэ нэрэтэй байгаа) директор М. П. ТУГАРИНОВТАЙ уулзахадаа, ажыхынгаа мүнөөнэй байдал тухай тобшохоноор хөөрөжэ үгэхыень гуйһан байна. Тус хөөрэлдөөниинь доро толилогдоно.

Тиигэжэ совхоздоо адагын 100 мянган эмэ тахья бариха, үшөө хажуудань дэгжээгдэхэ 200 мянган дальбараа байлгаад, томо тахьянуудад жэл бүри шэнэлжэ, үндэгэ олоор абаха, шубуунай горитой мяхашье үйлдбэрлхэ арга бии.

— Тэгд энээндэтай юун хааг хэнэб?

— Тарья ехээр ургуулжа абаха газар манайда үгы. Тиимэһээ хүршэ Кабанский совхозтой хамтаржа, нэгэ ажыхы гү, али эблэл, хамжаан болоод, хамтаараа ажамидарха арга бэдэрхэ гэжэ бодонобди. Тиихэдэ мүнөө хоёр совхозой үхэрнүүдые, илангаяа хү наалин мал зарим тэды үсөөлжэ ушартай бологдохо байна. Юуб гэхэдэ, мүнөө илангаяа хүн гарзаһаа бэшэ юмэ үгэнгүй.

Онол оншыень оложо шадаа хаа, дабдээрээ тахьягай үндэгэн лэ ашаг олзотой, гаргашаа харюулаха продукт байна. Гадна манайда Кемеровскэ областьһоо, Красноярскэ хизаарһаа асарагдаһан томо үндэгэ түрэдэг "Кросс Ломанн-Браун" үүлтэрэй тахья үсхэбэрлэгдэнэ.

Манай ханахада хүн зондо хэзээшье тахьягай үндэгэнэй хэрэгтэй хадань, энэ һалбарие огтолон һалгажа болохогүй. Али аргыень оложо, илангаяа өөһэдн тэжээлтэй шубуунай фабрикануудые байлгаал хаа, дээрэ гэжэ хананабди.

— Зай, һайн даа, Михаил Петрович.

ГАХАЙ
ҮСХЭБЭРИ
ТЭДХЭГДЭ

Республикымнай хоолой, корп региональна жасал тонно

"Прибайкалье" совхоздо үгэбэ. гахай шахан тарг тэжээл болохо юм. "Свинопром" ажахынуудай мал продукци абаха нэмэлт түмбэри 249,5 миллион түүлтэртэ эхэ барихынь тула, 181 түхэриг, мүн, нэгэ хугасаада 2 миллиард түхэриг мүнгэ урьһан үгэхэ арга бэдэр. Финансын министр Буряад Республик Правительство уял "Прибайкалье" совхоздо, гахайн харууһалдаг Хяа Адагай, "Юж комплекснуудта миллион түхэриг ажыхын болон эдээ министерство та үгэхэ ёһотой.

ГАЗАЙ
ТҮЛБЭРИ

1995 оной ноябры хаа зоной хэрэгм килограмм шэнгэ 1185 түхэри худалдаха гэжэ В Р е с п у б л и к Правительство тог Республикн Презид ба Правитель хэблэлэй.



Улаан-Удын кондитерска фабрикын үйлдбэрлһэн продукциин 50 проценте бисквитнэ цех гаргажа байда. Дулма Чимитовна Убеева энэ цехтэ хори гаран жэлэй таһалгараагүйгөөр хүдэлмэрлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бисквитнэ цехэй түрүү хүдэлмэрлһэн Убеева ажал дээрээ.

М. ШАНТАКОВОЙ

Дэлгүүрэй үнэ сэнгүүд

АМАРАЛТЫН ҮДЭРЭЙ БАЙДАЛААР

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр түбэй дэлгүүрэй үнэ сэн байл хубилдаггүй. Мяхан, илангаяа үхэрэй, элбэг байгаа. Сэнгын түрэл хэмдээ: үхэрэй мяхан - 9000-15000, гахайн - 17000 хүрэтэр түхэригөөр наймаалагдаба. Гадна үхэрэй гэдэг дотор, тагалсаг наймаанда табигдаа. Хониной мяхан энэ үдэр наймаанда гаргагдабагүй. Горкоопторгын зүйлөө мяхан хуушан сэнгээрээ худалдагдаа: үхэрэй - 10500, хониной - 10000, гахайн - 15000.

Загарайн шубуунай фабрикийн тахьягай мяханай сэн итгэ бага дээшлээ, тиин шубуунай мяхан 11000-13000 түхэригөөр наймаанда табигдаһон байна. Тиихэдэ

тахьягай хүзүүн - 6500, хотонь 9500 түхэригөөр хүн зондо дурадагдаа. Тахьягай 1-дэхи категориин 10 үндэгэн - 5500, 2-дохи категориин - 5200 түхэригтэ.

Энэ үдэр загаранай зүйлүүд элбэг байжа, хүн зон дурадайгаар абаба. Дабһалагдаагүй омоли - 10000, сурхай - 10000, ялаагана - 4500, алгана - 5000, дабһалагдаһан омоли - 11000-16000, хүйтөөр сонгоогдохон омоли - 22000-23000, сонгоогдохон селедко - 20000-25000 түхэригөөр наймаалагдаа.

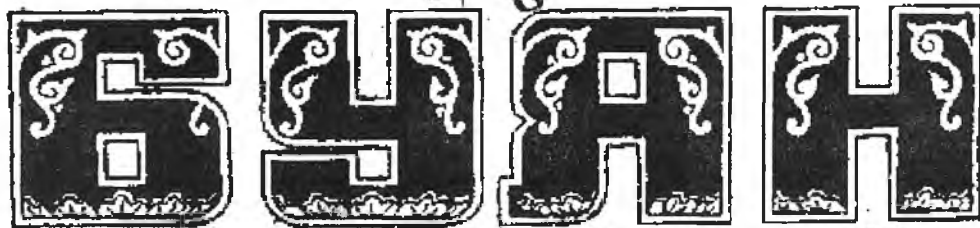
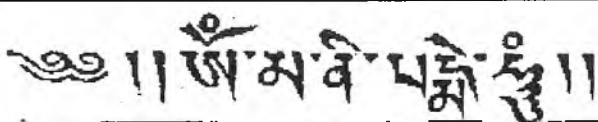
Колбасагай зүйлүүд мүн лэ элбэг: өөхэтэй, өөхгүйшье, цанаһан, сонгоогдохоншье. Улаан-Удын мяханай

комбинатда үйлдбэрлэгдэдэг одесскэ сортын колбаса - 23500-25880, "сходненско" сортын - 25000, хониной мяхаар хэгдэһэн - 25520, поршоонхын мяхаар - 26620, ветчина - 29700, карбонат - 40000-42000 түхэригтэ байгаа. Тиихэдэ дабһалагдаһан саала - 23000, сонгоогдохон саала - 27000 түхэригөөр хүн зондо дурадагдаба.

Дэлгүүрэй алишье захда огородой эдэн болон жэмсэ элбэгээр наймаалагдаа. Эдэ зүйлүүдэй сэнгүүдын али бодо хубилаагүй.

Мүн хүнэй зүйлүүд хуушан сэнгээрээ дурадагдаа.

Редакциин социально-экономическа таһаг.



Ум Маани Бадмээ Хум



Тэдэдоодо шатын хүнүүдэй хэхэ юумэн. Харин би ухаатайб, дээдын бисалгал бүтээлнүүдые бэелүүлхэ ёһотойб", - гэхэ мэтэшлэн баадхаа ха юм. Эндүүрхэнэй би ойлгобо.

Пано римбүүшэ бүтээл хэхэ тухай намда дээгэрэнгыгээр айлдаа хэн. Өөрынгөө бэе гэжээ орхингүйгөөр, боди сэдхэл хүгжөөнгүйгөөр болон хогоосон шанарыэ ойгологүйгөөр ээдэйн бүтээл; тарниин бисагал бэлүүлхын аргагүй гэжэ багша хэлэбэ. Эдэб болошогүй бодолнуудта абтаад, дээгүүр ханаа ханадаг болоһон намайэ багшамни тон ехээр энэрэн хайрлажа, газарта буулгаа хажум.

Үнхэнэй танилсаһан олон
нүхэд Москвада, Петербургда
намда бии юм. Тэдэнэй
зариманиинь газар дээрэ мүн лэ

хорые дараха эм үгэжэ,
хоронһоо бээс сэбэрлэхэдэтнай
туһалха аргашан, доктор гэжэ
Гурбан Эрдэнидэ этигэн
найдаха ябадал болоно.

Гурбадахй үнэнтэ хүсэн
болбол эдэгэхын туа доктороор
үгэдэг эмдэл адли юм. Ондогоор
хэлэбэл, тусхай эмэй аша туhaar
хорон бөөһээ зайлуулагдаха
жэшээтэй. Тийн **түрни**, **маани**
нишхаа, **хуанан мургэхэ**, **энэрэл**,
унгуулэсхэл доторб **түрүүлэхэ**
болоод хогоосон **шанары**
бисалгаха **ябадалнууд**
гурбадахй хүсэн болонo. Энэ
хадаа сэдхэлэй үбшэнһөө
аргалдаг, бэе, хэлэ,
сэдхэлыетнай мунхаруудлаг
хоро баршаднаа арлан
зайлуулдаг ёһотой эм болонo.
Жэшээнь, "Ум мүни мүни маха
мүниие суухаа" гэхэн Бурхан
багшын тарни уншахадаа,

ама абажа, зоригоо эрид
зангидагты.

Энэ хадаа “Долоон үетэ
залбаралтай” “Хэр угаа хээн”
нүгэл хилэнсэээ наманшалга”
гэхэ гү, али **арюудхалай**
бисалгал мүн. Хилэнсэээ
наманшалгын, арюудхалай
үүлээр **даган баясалгын** бүтээл
болбол, буян хуряан
арьбажуулха талаар тон шухала,
тон хүсэтэй бүтээлнүүдэй нэгэн
болон. Залхуу хүнүүдэтэ түгэ
бүтээл угаа туһатай. Юундэб
гэхэдэ, бусадай амжалта буянгыг
үнэн зүрхэнһөө даган
баясahanай ашаар тэрэ хүн
өөрөө эды зэргэ буян, амжалта
хуряадаг гэжэ Бурхан багша
айлданан ха юм. Богдо
Зонхобошье: “Буян хуряаха
гэбэл, даган баясахыг бүтээжэ
хураха шухала”, - гэжэ бэшээн
юм.

би тон доро унахая а
Энэ ушарһаа
жаргалтайб", - гэхэ м
тиимэ-нимэ юумэ уты
жаргалтайб гэһэн
хургаалнууд байгаа
хүнэй ажабайдала
зарим гэдэ бэрхж
тохёолдоон байба ха
Эдэ хургаалнууд наад тү
усадхажа, жаргадан
эрхим-арга зам байн
бодоод, Милын хургаа
даган бээдvvлха гэжэ

Тийн бүх үймс
тарааж хубаагаад, хад
хэхээс гараба. Тэр үеэ
даяан бисалгал хэхэ
ехээр хүсэһэн байна.
зорилгонь тиймэ бай
байшоо. Юундэб гэхэд
соо даяан хэхэдээ, он
тусгаар өөрз, онсо па
шэдтэй хүн болохо

**"ҮДЭР БҮРИЙН ДАЯАН БИСАЛГАЛАЙ УНШАЛГА" ТУХАЙ
ТИНЛЭЙ БАГШЫН ТАЙЛБАРИ**

5-дахи хэшээлэй үргэлжлэл

(Үргэлжлэл. Эхинийн
октябрийн 24-нэй дугаарта.

ДОЛООН ҮЕТЭ ЗАЛЬБАРАЛ

[illegible]

Юрын бисалгал бүтээл
бэлүүлэнгүйгөөр, Махамудра,
Зогчен гэхэ мэтэ дээдэ тарниин
бисалгал хэжэ шадахагүйт.
Залуудаа бисалгал бүтээл хэжэ
захалжа байхадаа, үрэ дүнгүүдые
али болохо түргэнөөр туйлахын
тула Махамудра Зогчен гэхэ
мэтээр аргагүй һонирходог нэм.
Би залууб, би хүсэтэйб, би
түргэнөөр лэ Бурхан болохооб
гэхэ мэтэшэлэн, Зогчен.
Махамудра гэдэгүүдые шудалжа,
бэлүүлжэ захалааб. Теэд
шудалха, бэлүүлхэ бүрээ минии
сэдьхэл хуурай боложо захалаа.
Энэрэл, нигүүлэхэл намда
байгаагүй. Ниигэм олонһоо
аминдаа байнаб гэжэ сэдьхэдэг
һэмби. Юрэ, хэндэсье хоро
хүргэхэ хүсэлтэй байгаагүйб.
Теэд туһалхашье хүсэл үгы нэн.
Отол гансаараа байха дурамни
хүрөөд, сэдьхэлни хёморол
хүлгөөтэй нэн.

Юундэ тиймэ байгаа? Би өөрынгөө сэдхэхэлые удаан шэнжэлжэ үзэбэ. Хорин жэдэ уулын оршондо даяан бисалгал хэһэн өөрынгөө багша Пано римбүүшэтэй һүүдэндэ уулзаад, байдлаа хөөрөбэ. Миһэд гээд: "Юрын зүйлнүүдхэ эхилэ. Юундэ нимэ түргэнөөр Бурхан болохоёо ханаа хүмши?" гэжэ багша асууба.

Энэ хайн асуудал байгаа. Гансал өөрынгөө хара ами харадаг байханаа мэдэртбб. Гансаараал өөдөө гараха зорилгоор юушьеб туйлахые оролддог байгааб. Доториймни дээрэлхүү омог сэдхэл: "Юрн бүтээлнүүдые хээнэй хэрэгтгүй.

лаб гэгшхэдэггүй. Тэдэнийг газарта тулгатай болгохын тула баһал оролдодог гээшэб.

Гэгээн гэрэлье тайлбарилан,
Богод Зонхободо болон
Ньингмабын нэгэ багшада
Ошорвааниин айлдахан
хургаалтай нэгэ ном Паио
римбүүшэ намда залахан байна.
Энэ хадаа Махамудрын ба
Зогченой хургаалнууд байхан
юм. Дээдэ тарниин энэ хоёр
алаагай заабаригуудыг хүсэд
мэдэнгүйгөөр, Махамудра ба
Зогчен гэдэгүүдыг бисалахада
гаража магад алдуунууд
дурсагдагша ном соо дуулан
заалгаатай байхадаа, тэдэнэй
дунда өөрынгөө бүхы
алдуунуудыг олоо хэм.

Ушар удахыень хүсэд
ойлгонгүйгөөр, дээдэ тарни
бисалгадаг хүнэй сэдхэлын тон
түрүүн хуурай хэнтэг боложо,
олон зонхоо хүндырэн
холодожо, нигүүлсэхэ,
хайрлахэ сэнэггүй болоог.

Даяан бисалгадаа, ямар юумэнхээ эхилхыг ойлгохынбитал тула юрэнхы ийм хөөрээдөө ябуулна гэшэб. Энэ талаар арюудхалгын бүтээл тон шухала үүргэтэй. Муу үйлын үри (нүгэл хилэнсэ) арилгахын тула нээдэг гэхэ гү, али хорыг усадхадаг дүрбэн хүсэтэй болохо шухала. Эдэ дүрбэнии нээнгүйгөөр, арюун боложо шадахагүйг. Хоро уубал, хорыг усадхадаг хүсэтэй арга хэрэглээдэг гүб даа.

Хорые усадхадаг нэгэдэхи хүсэн гүбэл, муу юумэ хээд, энээн түшээ шаналан голхорхо мэдэрэл. Голхорондоо, муутгаа буруушаандаа би Гурбан Эрдэниэд этигэнэ ха комбиб. Голхорол, шаналал болбол Бурханда, Номдо, Бурсан Хубарагууда этигэн шандахыемни наймае баадхаан шалтагаан болоно. Хоро ууһан аад, юундэ тиигэбэ гээшзэбиб гэжэ шаналаагүй хаа, эмшэндэ ханданаанайшые хэрэггүй.

Энэ хадаа өөртөө гар хүрэхэн
ябадал гэшиз бээ. Хоро уугаад,
гэрэмни нэг-хоёр үдэр, бара
болоод, бээымни заабол
муудааха гэжэ ойлгон, энээн
тушаа шаналжа заалхадаа,
эмшэндэ ошоно гүбта. Тийн муу
юумэ хэнхэндэ **шаналха, гэмээ**
наманшалха ябадал хорые
дараха нэгдэхэи хүсэн мүн.

Хоёрдохи хүсэн - Бурхантай,
Номтой, Бурсан хубарагуудтай
холбоон болоно гэхэ гү, али

Бурхан багшааа, Идамууд,
бодисаданаргаа, Гурбан
Эрдэнийн Абаралай ороңһоо
гараһан сагаан гэрэл таниие
арюудхажы, адис гэхэ гү, али
хубилгахы, арюудхажы хүсэ
танда үршөөнэ ха юм.

Бүтээл бисалгалаа хүсэгтэй болгохын тула түрүүшнн хоёр хүсэг: шанаалаа болоод гүйсэл этигэл түрүүлэн бисалгаха ёготой. Энэ хадаа тн хүсэгтэй абарал болоно. Түрүүшнн хоёр хүсэг түрүүлжэ шадабал, тарни уншалга тн хүсэгтэй бүтээл болохо жэшээтэй. Тарни уншажа, Бурхад, Идамуудһаа, Абаралай бүхы оронһоо гараһан арюун гэрэл, адиста хүртгэжэ байхадаа, хамаг амитаниие энэрэн хайрлажа, тэдэнэй баршад нүгэлые сэбэрлэһэн мэдэрэл бисалгагты.

Арюудхалгын бисалгал хэхэдээ, "өөрыгөө яагаад арюудхан сэбрлэхье би мэдэнб, харин тон олон зон энээнии мэдэдэггүй ушарһаа тон ехээр зобоно" гэжэ бодогты. Тиин тээнииен энэрэн хайрлаһандаа, амилхадаа, хүн амитанай бүхы баршад зоболон, мунхаг хилэнсье, мүн ерээдүүнь зоболонгуудай шалтагаануудые амисхалаараа хорожо абанаб гэжэ сэдхэгты. Баршад нүгэлэй хара үүлэн амисхалаартнай дамжан, зүрхэндэтнай хүрэнэ. Зүрхэндэтнай шэнтгэн хара үүлые арюудхаха хүсэтэй бшуут. Тэрэтнай Бурхан багшаһаа, Идам сахюусануудһаа, Абаралай оронһоо гарahan сагаан гэрэл, адис болоно. Танай иигэжэ бисалгананай ашаар хамаг амитан зоболонһоо, зоболонгой шалтагаанһаа хахасана ха юм.

Хоро баршадые усадхаха
дүрбэдэхи хүсэн - эрид
шиидэнгй байлга, зоригжол.
 Ондоогоор хэлэбэл, би дахин
 иймэ муу юумэ хэзээшье
 хэхэгүйб гэжэ шиидэхэ хүсэн.
 Иймэ эрид зоригые бисалгал
 бүтээлэй ашаар эршэдхэхэ
 хэрэгтэй. Bahal хоро ууһан
 хүнтэй жэшээбди. Буруу юумэ
 хэһэнээ шаналаад, эмшэндэ
 хандахадань, тэрэ эм үгэжэ,
 үхэлһөө абарна гээлэй. Зүгөөр
 иймэ адуу хожомоо дабтахугүй
 гэхэн эрид зориггүй хаа, заал
 хаа, дахин хоро хүртөөд,
 эсэстэнь хосорнол бэээ даа.
 Зарим баршад хилэнсэһээ
 хахасахань амар бэшэ байбашье:
 "Муу юумэ, шаданал хаа, тон
 багара хэхые оролдохоб!" - гэжэ

Даган баясаха бүтээл би
эршэтэйгээр хэзэнби. Хадаа
даяандаа хуухадаа, би эгээ
залхуун байгааа. Би
Нүгөөдүүлэйнгээ үүрээр 4-5
сагта үндэрлэдэг байвал, би 7-8
саг хүрэтэр тойрсодог хэмби.
Нүдөө хахалхаар лэ
түрүүшымни бүтээл гээл, би
залхууб, хүннөө орой бодооб
гэжэ шэбшэхэтээс сагуу эды
шэнээн эртэ бодоод, эды ехэ
буян хүрээгэ үрдинэн аяа
хайрата нүхэдэйнгөө амжалтыг
даган баясадаг бэлэй. Бусдай
буян, амжалтыг даган баясаха
гээшэ тон аша түнхатой юм.

Оюун сэдхэхлэй бисалгадаа **арюун сэбэрын** аргагүй шухала байдаг. Эдгээ олон бүтээл хэдгээ аад, тэдэнээ арюун сэбэрээр бүтээжэ шадахагүй хаа, аюултай. Хаадаа эрхим дээдын тарниин бүтээл хэһэнээ би хөөрөө һэмби. Зарим тэды ургалта туйлахадаа, утаа ехээр хухеэгшэ һэм: "Би залууб, би ухаатайб, бусад сооһоо эрхим бүтээлшэб!" Тиин нэгэ мэдэхэдээ, Хэжэнгын тогтуурнигй уларилдаа адыар, зүрхмани гулгажа хөөрөөд, омог дээрэлхүү сэдхэхлтэй болошоһон байбаб. Тезд талаан боложо, ухаамни отголон дэгдэшоогүй байжа, шүүжэ үзэхдөө, алдуутгаа олоо һэмби. Энээнэй эсэстэ бисалгаай эгсэ үндэрын бэшэ, харин арюун сэбэрын хураггүй шухала гэжэ ойлгооб. Шанга эрид бүтээл хэнхаар шадахыса нэгынен шэлэжэ, шамарлангүй шангаар барааг, сэбэрээр бүтээбэл, хураггүй дээрэ байха. Бишье залуудаа бүтээлэй сэбэрые сахлагүйһөө эхитэй алдуунуудаа дабан усадхажа, шанга эрид бүтээлнүүдые хожомын хэхэдээ, бүтээлэй сэбэрын хэр зэргэ шухалаб гэжэ гүйсэд халуутгаа һэм.

Багаар аад, тон сэбэрээр
бүтээгнээнийн хураггүй тунхатай
гэгээ нүхэр ёһоной зүбшэл танда
гүгнүүб. Үдэр бүрийнгөө
хэрэгүүдые орхинсегүйгөөр
иймэ бүтээл хэхээр байха. Харин
абааһар сэдхээлээрээ уулын
оройдо дэгдэшбэл, элдэб
шалтагта, бэрхэшээлнүүд
тохёолдожо магад.

Түбэдтэ болонхон аад, дээрэ хэлэдэшэгтэй холбоотой түүхэ хөөрэнүү. Нэгэ хүн Мила богдын һургаалнуудые уншаба юм ха.

— "Зөөригүй тула би жаргалтайб, алдар сологүй тула

бодоо бшуу. Баруун ор
Москвада иимэшүүл о
абаһаар лэ дээдын хат
номуудта хүртөөд,
бзелүүлхэ бүтээл хэжэ

Дээрэ дурсагдагшаа хэжэ захалба гэжэ үнгэрхэдэ, тэрэ хүн түбэгүүдтэй тохёолдоо харын хүүлээр тэдэнь олон болобо. "Танга юумэн байна даа" гэжэ хүн даяанаа орхёдо, бусгаа нэн. Тэрээнтэй нэгэтангилын: "Шигүүгүтэй болообши?" гүрүба. "Үүгүтэй"

Миларайба намайе үгүр
гэһэн гомдолтой хари
һэн ха. Баһа таа
һургаальемни шаг
болгоомжотой байгты. У
“Үгүтэй ядуу Тинаэй
үгүрүүлээ”, - гэхэдээ
Тиимэ тула оюунай
хэхэдээ, бү яаратгы гэ
байнаб.

Үндэнэ хуури табил
алхамаар, шатаһан
дамжан, дээшээ гарах
эрхим зам болоно.
боди хотог олохоёо бүт
Имагтал зобожо ябал
амитанда тулалхагээн
нигүүдэсхэл,
сэдьхэлдэгнай бии бол
энэ ушар Бурхан
ябалдальетнай хурд
эсэстэнь зүб мүртэ о
ойлгохот. Иймэ шатад
байхада, хурдан х
дабшалтаһаа
гохёолдохогүй. Үдэр бү
минута соо бисалга
хэгты. Тиийһэн байн-б
нарын бүтээл хэхэ х
гэһэн һанаатай болохо
бүтээл ягаад хэхые б
үгэхэ аргатайб.

- Гэрэй али зүгтэ Б
тахиха ёһотойб?

Зугуйн ха
Гунгарбаагаа модоор
сүлөө сомор газартай
хэрэгтэй. Үргэл яагаа,
"Арьяа-Баала" нэгдэл
центрээ олохдоотой,
үгэх. Дхарма-
ашиглагч. Харин ашиг
тэрэнээ дэмжэх х
Хүнүүд заримдаа
өөрингөө эрхэ хараа
мартадаг.

Англи хэл
ДОНДОКОВОЙ оршуу.
Н. БАДМАРИН
буряа



В. МАТВИЕВСКИЙ фот.

Энэ реформын мүүнөө үеын байдалтай тааруулан, нэгэ бага хубилган, демократическа шэг хараатай болгон, нэбтэрүүлхэ шухала гэжэ ханагдана.

Д. ЗАМБАЛОВ,
лайнай ба ажалай ветеран.

(Баримта ба домог)

Энэ хуралда сугларагшад шэнэ
дүримтэй дасан бариха гэгээн
шигдхэбэри абаба.

Уран зурааша габжа лама
Шойжолой Ринчингшэнэ дасанай

ЭРДЭМЭЙ ЕХЭ НАЙНДЭР

хаяхан Буряадай Ниитын эрдэмэй институтай зүүн зүгыг шэнжэлхэ томо түб болохоор 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан найндэр боложо үнгэрбэ. Тус найндэрыг Россин Эрдэмэй академиин Сибириин таһагай Буряадай Эрдэмэй түбэй президиумэй түрүүлэгшэ Иван Власович Гордиенко нээһэн байна. Тиихэдээ Россин эрдэмэй хэдынэйшье сагта Зүүн зүгтэ онсо анхарал хандуулдаг байһыень тэмдэглэбэ. 1960 ондо Ниитын эрдэмэй институтай дэргэдэ нээгдэһэн Зүүн зүгыг шэнжэлхэ таһаг мүнөө үедэ бүхы Росси, Сибирь дотор эрдэмэй хүдэлмэринүүдээр түрүү эргэдэ гаранхай гэжэ мэдүүлээ.

Удаань тус институтай директор, хэдэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор В. Ц. Найдаков үгэ абажа, институтайнгаа мүнөө үедэ хэжэ байһан хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөбэ. хаяхан бүлэг эрдэмтэдэй хүндэтэ нэрэ зэргэ болон бусад шагналуудыг абаһаарнь тэдэниие халуунаар амаршалба.

Тэбхэр 150 жэлэй саада тээ, эгээл ноябрь харын эдэ үдэрнүүдтэ Буряадай түрүүшын эрдэмтэн Доржи Банзаров "Харын мүргэл гү, али монголшуудай бөөгэй шажан" гэхэн темээр диссертациа бэшэжэ дүргээ һэн. Эгээл тэрэ үеһөө Буряада Зүүн зүгыг шэнжэлхэ тоолобол, 150 жэл болон ха юм даа, гэжэ В. Ц. Найдаков элдхэлэйнгээ эхиндэ хэлэбэ. Д. Банзаровтай сугтаа тэрэ үедэ А. Бобровников, Г. Гомбоев гэгшэд Буряад ороной Зүүн зүгыг шэнжэлхэ эрдэмэй түлөөлэгшэд байгаа бшуу. Буряадай түрүүшын эрдэмтэдэй багшанар гэхэдэ, ород арадай суута эрдэмтэд О. М. Ковалевский, П. С. Савельев, В. В. Григорьев гэгшэд байгаа. Тэдэнэй удаа Зүүн зүгыг шэнжэлхэн буряад эрдэмтэд Г. Цыбиков, Ц. Жамцарано, Б. Барадин, Э.-Д. Ринчино, М. Хангалов ба бусад болоно. Тэдэнэр зүүн зүгэй арадуудай түүхэ, соёл, этнографи, аман зоёол, шажан мүргэл гэхэ мэтыг гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, дэлхэй дээрэ суурхаһан юм. Удаадахи үеын эрдэмтэдэй тоодо Г. Санжеев, Т. Бертагаев, Д. Алексеев, Б. Дандарон ба бусад ороно Тэдэнэй багшанар гэхэдэ, дэлхэйн элитэ эрдэмтэд Б. Владимирцов, С. Козин гэгшэд һэмнай.

Дүрбэдэхи үеын эрдэмтэд гэхэдэ, П. Балданжапов, Р. Пубаев, Б.-Д. Бадараев, Ц.-А. Дугарнимаев, Г.-Н. Заятуев, М. Хомонов гэгшэд болоно. Тэдэнэй бүхы наһаяа Зүүн зүгэй эрдэмдэ зорюулжа, саһаа урид наһа бараһан ушараарнь зал соо сугларһан эрдэмтэд һууриһаа боложо ёһолбо.

Буряад орондо Зүүн зүгыг шэнжэлхэ хэрэг дэлхэйдэ мэдээжэ эрдэмтэн Ю. Н. Рерихтэй холбоотой. Тэрэ 1958 ондо Улаан-Удэ ерэхэдэ, Зүүн зүгэй эрдэмэй асуудалнуудта анхаралаа хандуулхыень эрдэмтэдыг урьалһан байгаа. Тэрэ үедэ Буряадай эрдэм-шэнжэлгын институтта Ю. Рерихтэй шабинар Б.-Д. Бадараев, Б. Семичев гэгшэд хүдэлжэ байгаа билүү. Тиигэжэ 1960 ондо



Зүүн зүгыг шэнжэлхэ таһаг нээгдээ һэн. Тус таһагай эрдэмтэдэн түрүүн Түбэд болон Монгол ороноудай түүхэ, соёл, хэлэ бэшэг, шажан мүргэл шудалжа эхилһэн байна. Таһагай эрдэмтэд "Түбэд-орон тобино толи", "Түбэд-орон-англи толи", "Түбэд-монгол томьёо үгэнүүдэй толи", "Түбэд хэлэнэй транскрипци тухай" гэхэ мэтэ олон тоото эрдэм шэнжэлгын номуудыг хэблүүлэн гаргаһан юм. Зүүн зүгэй эрдэм шэнжэлгэдэ Б.-Д. Бадараев, Б. Семичев, Р. Пубаев, П. Балданжапов, К. Герасимова, Ц. Ванчикова, Р. Дугаров, Г. Галданова, Д. Дашиев, Н. Абаев, Л. Янгутов, Г. Дагданов, Ц.-А. Дугарнимаев, Н. Болхосоева, А. Бадмаева болон бусад ехэ габыятай.

Мүн эндэ Г. Н. Румянцевтай "Буряадай түүхэ домогууд", "Хори буряадуудай уг гарбал", П. Б. Балданжаповтай "Алтан тобчи", Б. Д. Цыбиковтэй "Сэлэнгын буряадуудай юрэнхы эрхэ", "Хори буряадуудай юрэнхы эрхэ", Ц.-А. Н. Дугарнимаевтай "Бэлгүүн толи", Р. Е. Пубаевтай "Пагсам-чжонсан" гэхэн эрдэм шэнжэлгын номуудыг дурдангүй гарахын аргагүй.

Мүнөө үедэ Буряадай Ниитын эрдэмэй институтай эрдэмтэд Санкт-Петербургын, Москвагай, Монголой эрдэмтэдтэй нягта холбоотойгоор, хүдэлнэ. Институтай эрдэмтэд Зүүн зүгыг шэнжэлдэг эрдэмтэдэй уласхоорондын конгресстэ саг үргэлжэ хабаададаг. Тэдэнэр Япон, Франци, Венгри, Энэдхэг, Монгол ба бусад гүрэнүүдтэ элдхэлнүүдыг уншадаг байха юм. Буряадай элитэ эрдэмтэдтэ, тодорхойлбол, Ц. Жамцаранодо, Б. Барадинда, Г. Цыбиковтэ, Г. Санжеевтэ, М. Хангаловта зорюулагдаһан эрдэмэй конференцинууд үнгэргэгдэдэг.

Гэбэшье мүнөө үедэ мүнэнэй хомордоһон дээрһээ эрдэмтэд номуудаа хэблүүлжэ шаданагүй, эрдэмэй командировкодо ошохо аргагүйдэнэ. Тиигэбэ яабашье, һүүлэй үедэ Ниитын эрдэмэй

институтай бэрдэмтэд докторой нэрэ зэргэ хамгаалжа шадаа. Мүнөө үедэ институтта хори гаран аспирант һурана.

Монгол оронийе шэнжэлдэг секторые даагша, түүхын эрдэмэй доктор, Россин Федерациин эрдэмэй габыата ажал ябуулагша Ш. Б. Чимитдоржиев найндэрэй суглаан дээрэ элдхэл хэхэдэ, бүри XVIII зуун жэлһээ буряад хүбүүдэй энэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхыень онсолон тэмдэглэбэ. 1730-аад онуудта Д.-Д. Заяев "Түбэд орон руу аяншалһан замтай тэмдэглэлнүүд", "Буддын шажанай дэлгэрэлгэ" гэхэ мэтэ зоёолнуудыг бэшэһэн байна бшуу. Мүн тэрээнһээ хойшо жэлнүүдтэ Г.-Ж. Дылыров, Г.-Ж. Тутулдуров, М. Сычевский болон бусад түүхын асуудалнуудта тон ехэ анхарал хандуулдаг байгаа.

1920-ёод, 1930-аад онуудта Зүүн зүгэй түүхэ шэнжэлхэ эрдэм хүгжэлтэ абажа шадаагүй. Тэдэ жэлнүүдтэ болоһон харшалга хамалгыг абажа харахада, буряад эрдэмтэдэй ерэ гаран процентнь түрмэдэ хаагдаһан, буудуулан байнг. Тиигэбэ яабашье, тэрэ үедэ түүхын асуудалнуудта зорюулагдаһан Бамбаевтай, Забановтай, Носыревой, Бардамовтай хүдэлмэринүүд хэблэгдээ.

Тэрэ үедэ буряадуудыг бусад монгол арадуудһаа таһалха нэдэлгэ хэгдэдэг һэн. Мүн урданай угай бэшэгүүд тухай, шажан мүргэл тухай бэшэхэн хорюултай бэлэй.

Бүгэдэ монголой түүхэ шэнжэлэлгэдэ эрдэмтэд Б. Цыбиков, Г. Румянцев, Р. Пубаев, Ц.-А. Дугарнимаев, Б.-Д. Бадараев, Ц. Цыдендамбаев, Г.-Н. Заятуев, Д. Улымжиев болон бусад ехэ габыятай.

Дасан дугануудыг хааха үедэ Буряадай мнай олон тоото дасанай номой сангууд Ленинград хото абаашагдаһан байна. Тэрэниие мүнөө үедэ һөөргэнэ, бусааха хэрэгтэй, гэжэ Ш. Б. Чимитдоржиев дурадхаба.

Мүн бүгэдэ монгол арадуудай эрдэни зэндэмэни болохо "Гэсэр" эпосыг шэнжэлгэдэ А. Уланов, С. Чагдуров, М. Тулохонов гэгшэд бүхы наһаяа зорюулаа. Тус секторэй эрдэмтэд бүхэроссин, уласхоорондын эрдэмтэдэй конференцинуудтэ саг үргэлжэ хабаададаг.

Найндэрэй зүблөөндээрэ хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор В. И. Рассадин үгэ хэлэбэ. Зүүн зүгэй хэлэнүүдыг шэнжэлэлгэ XVIII зуун жэлһээ эхитэй гэжэ хэлэбэл, алдуу болохогүй. Эгээл тэрэ үедэ түрүүшын ород-монгол хургуулинууд нээгдэжэ эхилээ һэн. Мүн элдэб миссинүүд байгуулагдаа бэлэй. Тэдэнэй дэргэдэ түбэд, монгол, хитад хэлэнүүдыг шудалжа эхилһэн юм.

Монгол хэлэнүүдыг шудалха хэрэгтэ Доржи Банзаровһаа эхилээд лэ, Б. Барадин, Т. Бертагаев, Г. Санжеев, Д. Амоголонов, Ц. Цыдендамбаев болон бусад эрдэм шэнжэлхэ хүдэлмэринүүдээрээ мэдээжэ болоһонхой.

Мүнөө үедэ хэлэнэй асуудалнуудта экспедицинуудыг хэхэ, хэлэнэй талаар согсолборинуудыг, монографи-нуудыг гаргах гэхэдэ, мүнгэ зөөри яаха аргагүй дутагдана. Тиигэбэшье хэлэ бэшэгэй таһагай эрдэмтэд мүнөө буряад хэлэнэй шэнэ тодинуудыг болон буряад хэлэнэй академическэ грамматика дээрэ хүдэлнэ. Хэлэ бэшэгэй таһагай эрдэмтэд Санкт-Петербургын, Москвагай, Монголой, Владивостогой, Новосибирскын эрдэмтэдтэй нягта холбоотойгоор жүдэлдэг. Мүнөө үедэ Новосибирскын гүрэнэй университеттэй Буряадай филиалай Зүүн зүгэй хэлэнүүдэй факультэдэй оюутад монгол, хитад хэлэнүүдыг гүнзэгыгөөр шудалжа, ерээдүйдэ хэлэ бэшэгэй эрдэмтэд болохоор бэээ зоринхой.

Мүн эндэ Зүүн зүгэй гар бэшэгүүдэй болон ксилографуудай таһагыг даагша, түүхын эрдэмэй кандидат Ц. П. Ванчикова суглаарагдай урда

таһагайнгаа хүдэлмэриг дэлгэрэнгыгээр хөөрөжэ

Буряадай Ниитын эрдэмэй институтай Зүүн зүгыг шэнжэлхэ таһагай эмхидгэлтэ нээр 35 жэлэй ойдо уригдэ эрдэмтэд болон аймшаг найндэртэ зорюулагдаһан выставкэ хаража һонирхо. Эндэ Буряад ороной эрдэмтэд Д. Банзаровтай, Жамцараногой, Г. Цыбиков, Г. Румянцевтай портретоной анхарал татана. бусадшье суута эрдэмтэд фото-зурагууд, тэдэ бэшэһэн номууд, гар бэшэ тэдэндэ хабаатай докумен-дэлгээгдэнхэй байна. Тэбхэр болон хуушан монгол хэлэ дээрэ мүнөө үедэ олодо шухаг болоһон урданай ном гар бэшэгүүд, ксилографууд түбэд эмшэлэлгын арга гуннануудай археологическа булаан эртэ урдын сэрэгшэдэй зябаһан зэмсэгүүд выставкэ харагшадта һайшаагдаа.

Буряад Республикын Правительствын гэгшүүн, Буряад Республикын эрдэм һурагшын министр С. Д. Намсрай найндэрөөрнь эрдэмтэ амаршалаад, Буряад Республикын Президент зүгһөө Ниитын эрдэм шэнжэлхэ институтта хэрэгсэлнүүдыг абахын таяангай американ дорнод-годоодой минис-терствын гэгшэ, зүүн зүгэй үхибүүдтэ хэрэгтэй номууд бэшэхыень захижа, 45 мил-лион түхэриг барюулба.

Буряадай Уран зохиолын холбооной түрүүлэгшэ, тэрэ эрдэмэй кандидат Б. С. Дугарнимаев эрдэмтэдыг найндэрэ амаршалаад, өөһэдын гэгшэ гаргаһан букледүүдыг, номуудыг бэлэг болгоо.

Суута эрдэмтэн Р. Пубаевтай наһанайн Хандажаб Батоевна институтта номой санда Хүхэ хотын хуушан монгол хэлэн гаргаһан "Гэсэрэй" гурбан "Джангарай" хоёр боти бэлэглэбэ.

"Буряад-Монгол" бүлгэмэй түрүүлэгшэ, тэрэ эрдэмэй доктор, профессор Б. Улымжиев, Хитад ороной Хүхэ хотын профессор Хасбаатар, "Бурятия" газет редактор, политологийн кандидат Э. Д. Дагбаев, бэшэгэй эрдэмэй доктор Уланов, "Правда Бурятия" газет соёлой, эрдэмтэд даагша Ч. Д. Гомбоин эрдэмтэдыг найндэрэ амаршалаа.

Буряадай Эрдэмэй президиум, Геологийн Естественнэ институтууд, "Правда Бурятия" газеттэй редакци эрдэмтэдыг туһаламжа болгон, тус тус миллион түхэриг бэлэглэбэ. Ниитын эрдэмэй институтта 350 миллион түхэриг һонор тухай шийдхэбэри Улаан хотын захиргаанай гуам Лубсанов зүблөөнэй түгсэ соносхобо.

Д. БАЛЫЖИНОВ
ЗУРАГДЭЭРЭ: конференци үедэ.

П. БАЛАГУНОВА



Олимпийскэ чемпион Владимир Сафроновой дурасхаалда зоржулагдаһан мурьсөөн

ЭСЭГЭНЭРЭЙНГЭЭ ЖЭШЭЭЕ ДАГАЖА...

Олимпийскэ чемпион В. Сафроновой дурасхаалда даһан мурьсөөн энэ гурбадахаа бэ гэшээ. Боксоор А. Х. Бадмацтенов, Б. Буянтуев түрүүтэй авиационно заводой гэжэ спортклуб энэ эхлэхэлгын үүсхэлшэд юм. Түрүүшээр мурьсөөн байһан аад, үдэй ошохо бүри улам есублиг залуушуулай болон дунда үнгэргэгдэдэг наадан болотороо гэжэ. Тийгэжэ манай мурьсөөн олон ороной Олимпийн оръял нааглын шухала шата байһа.



Энэ жэлдэ заншалта "А" классай мурьсөөнүүдэй тулагдажа, илагшадта спортын мастерай" нэрэ тогтодог болонхой. Нааданай ба дэлхийн Геннадий Шатков, Сабиров, Василий Мамон бусад хүндэтэ судьянар боложо мурьсөөнэй забһарта республикын үдэй, мэргэжлэгдэй шугала эрхэмтэйгээр үгэдэг сэгнэһүгү үнэтэй, бигүү.

Нааданай уулзалга тэмсэлдэ үнгэржэ, үйлэдбэрийн "Рассвет" гэжэ соёлой суларагшадай альга тулгада. Ондоо тээһэ наадануудай ерэхдэ, энэ жэлдэ ринг дээрэ болохогүйн ха даа" түрүүшээр гараһан энэ ушар мурьсөөн усадхаһан байгаа. Нааданай уулзалга тэмсэлдэ мурьсөөе шэмэглэхэ байба" гэжэ категориин судья, үдэй кандидат Г. Г. нааданай дүнгүүдэ тэмдэглэбэ. Тээд үүү ямар сэгнэлтэ спортин, мастер Эрдэни Бабудоржиев, нэгдэхн разрядтай Бальжигма Раднаев, тэгшэд рингдэ уригдана, гэжэ микрофоноор сонсоходонь, танхим соогуур альга ташалга эдэлһэнэ. Энэньшье гайхалтай

гаража тулагдахадаа, бүхы арга хабааа элсүүлһэн байха юм. Нёдондо О. Султумов эгээл хүшэн шэргүүртэ иалта туйлаа һэн. Зүгөөр мүнөө нэгэ шэгнүүр дээшээ гаража мурьсэхэдөө, бар хүсоороо булигдаба. Урда жэлдэ яхад мастер Лаврентий Соломоновто дийлдэһэн һаа, Баяр Ринчинов үнгэрһэн үе соо улам эрхэмтэйгээр бээ һориж, хүсэ шадалаа зангидһан, арга дүрээ мүйлһэн байна. Түрүүшын хоёр раундаа булюу байһан Баяр Ринчиновтэ иалта олгодоо.

54 килограмм. Марк Пурбуев ехэ рингдэ гараха аргатай гэжэ мэргэжлэт тэрэнэй эдиршүүлэй дунда тулагдажа байхадань, хэлэдэг һэн. Тээд тэрэ гэхнһээ хойшо хэдэн жэл үнгэршэбэ, гэбшье Марк яһала һайн арга дүртэйшье һаа, мухар нударга тулалдааг хүнтэй ринг дээрэ уулзахадаа, нүгөөдөнгөө үсэд нэтрүү довтолгыг зогсоожо шадангүй, шүүтдэхэ баатай болоно. Энэшье удаада тэрэ Шэтэ хотын бар хүсэтэй спортсмен Игорь Королевтой, тулагдахадаа, раундһаа раунда эдэбхиез алда алдаһаар, дийлдэһэн байгаа.

57 килограммай шэгнүүртэ спортин, мастер Эрдэни Бабудоржиев, нэгдэхн разрядтай Бальжигма Раднаев, тэгшэд рингдэ уригдана, гэжэ микрофоноор сонсоходонь, танхим соогуур альга ташалга эдэлһэнэ. Энэньшье гайхалтай

бэшэ һэн. Ушарын юуб гэхэдэ, Владимир Сафроновой шэгнүүрэй эдэ хоёр боксер урда үдэрнүүдтэнь гоё һайханаар наадажа, ехэ хүсэл зоригороо харагшадай дура татаһан байгаа бшуу. Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоньн чемпион Э. Бабудоржиев байһа ондо мэргэжэл шадабарла эрид дээшлүүлээ. Тиин хоёрдохи раундаа нүгөөдөөз нокаунда оруулан, иалта туйлаад, мурьсөөнэй гол шанда хүртэбэ. Эндэ үшөө юун тухай дуралтайб гэхэдэ, Баяр Ринчинов, Эрдэни Султумов, Эрдэни Бабудоржиев гэгшэд эсэгэнэрэйнгээ - спортин ветеранууд, урдань манай республикын бэрхэ боксернууд байһан Мүнхэ Ринчиновэй, Владимир Султумовай, Дулзэн Бабудоржиевай замые үргэлжлүүлжэ ябана гээд тэмдэглэлтэй. Тээд эсэгынгээ жэшээе дагажа, нэрыень үндэр дээрэ үргэжэ ябаханаа үлүү юун байха гэшэбэ!

60 килограмм. Эдиршүүлэй дундаһаа Россин чемпион, Сибирь болон Алас Дурна зүгэй зоньн нааданда илагша, академик Л. В. Киренскийн дурасхаалай бүхэроссин мурьсөөндэ мүнэн медальда хүртэһэн Виктор Жапов нударгын шалаа гаргаха гэхэндэл, нэгэ янзаар туладан, тактическа алдуу гаргажа, Александр Савлутга (Шэтэ) шүүтдэшоо. Саашадаа В. Жапов тренертээ хамта энэ

урагшагүйдэлгэһөө зүб тобшолол хэхэ ёһотой.

63,5 килограмм. ЛВРЗ-гэй спортин клубай ахалагша тренер Виктор Агафоновой хурган хоридог Михаил Лудупов энэ мурьсөөндэ онсо шалгарба. Тэрэ өөрсэ янзын арга дүртэй, хоёр гарһаа онобшотой мэргэн сохилтотой боксер боложо ябана. Урда үдэрнүүдтэнь хоёр уулзалгада хураггүй булюутаар илажа гараһан М.Лудупов энэ удаада Шэтэ областийн чемпион А.Хрушевые нокаудаар дийлэжэ, түрүү һуури эзэлэ. Иалта туйлаха ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй байһанайн түлөө Загарайн шубуунай фабрикын директор, Бураад Республикын Арадай Хуралай депутат, мүнөө Россин Федеральна Сутлаанай Гүрэнэй Дүүмын депутата кандидат С.И.Найчукова өөһэдынгөө тогтоохон тусхай шан - 500 мянган түхэриг Михаил Лудуповта барюулаа.

67 килограмм. Бураад ороной суглуулагдамал командын гэгшүүд, спортин мастернууд Вадим Федяев Алексей Овчаренко хоёр эндэ дахинаа уулзаба. Эдэмнай урда тээнэ хэдэн удаа туладаһан дээрһээ бээ бээз һайн мэдэхэ юм. Ушар иимһээ гонгын ханхинамсаар, тээ эршэмтэйгээр довтолжэ оронод. Нёдондо жэл шүүтдэһэн Бураадай хүдөө ажахын академийн оюутан В.Федяев

илангая эдэбхитэйгээр туладана. Хоёрдохи раундаа тэмсэл зарим тэды жэгдэрһэн аад, һүүлшг тээшээ Федяев улам эршэдэжэ, судьянарай шийдхэбэрээр 4:1 тоотойгоор илаба. Байгша ондо Вадим Федяев ехэ амжалта туйлаа. Тэрэ Монгол ороной нээмэл чемпионадта хабаадахадаа, түрүү һуури эзэлэ һэн. Иигэжэ тэрэ Россин Национальна олимпийскэ суглуулагдамал командада кандидатаар оруулагдаха аргатай байһанаа гэршэлбэ.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ А.Козицын (Ангарск) - Ж.Бадмаевые, А.Бачин (Улаан-Үдэ) - В.Лапердиние (Шэтэ), А.Кицелев - А.Витченкые(хоюулаа Улаан-Үдэһөө), А.Путинский В.Батуриние (хоюулаа Улаан-Үдэһөө) илажа, заншалта мурьсөөнэй чемпионуд болоо.

Тийгэжэ мурьсөөнэй дүнгүүдээр И.Королёв, А.Савлук, М.Лудупов, А.Козицын гэгшэд Россин спортин мастерай нормативууды дүүргэбэ. ДВС, "Мотом", "Нефтепродукт", "Пеструшка" фирменүүдэй, Улаан-Үдэ авиационно үйлэдбэрийн нэгдэлэй, "Нефтепродукт" гэжэ акционернэ бүлгэмэй тогтоохон "Атай" түхэлэй телевизорнууд, хубсаһа угаадаг "Белка" машинанууд, мүн бусадшье шагнууд илагшадта, шагтай һуури эзэлэгшэдтэ, онсо шалгарһан боксернуудта барюулагдаба.

Улаан-Үдэ хотодохи Буддын шажанай "Дхарма" бүлгэмэй түрүүлэгшэ, лама, Россин Гүрэнэй Дүүмын депутата кандидат Н.И.Илюхинов мурьсөөнэй түгсэхэдэ үгэ хэлэжэ, спортсменүүдые халуунаар амаршалаа, Далай-ламын Россиде байдаг түдөөлэгшэ Джампа Тинлэйн шажан хургаалай номууды тэдэиэртэ барюулан байгаа.

Иигэжэ нютагаймнай сууга боксер В.К.Сафроновой дурасхаалай мурьсөөн һайнаар эмхидхэгдэжэ, илагшадаа тодорүүлба.

Б-М.ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: мурьсөөндэ илагшад Б.Ринчинов, И.Королёв, Э.Бабудоржиев, А.Савлук, М.Лудупов, В.Федяев, А.Козицын, А.Бачин, А.Кицелев, А.Путинский; заншалта нааданай судьянарай жагсаал.

С.БАЛДУЕВАЙ фото.



ҮБЭЛЭЙ ЭХИН УЛААГШАН ГАХАЙ НАРА

Буряад литэ							
Европын литэ	4	5	6	7	8	9	10
Гараг Нэр Үдэр	Дабба Һара понед.	Мягмар Марс вторник	Һагда Меркури среда	Пүрдэ Юпитер четверг	Боасан Солдон пятница	Бимба Сатурн суббото	Нима Наран воскр.
Үнгэ Үдэр	шарагшан могой	сагаан морин	сагааншан хонин	хара бишэн	харагшан тахья	хүхэ нохой	хүхэгшэн гахай
Мэнгэ	5 шара	4 ноёдон	3 хүхэ	2 хара	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан
Һуудал	шорой	түмэр	огторгой	уһан	уула	модон	хий

Гарагай 2-то шэнын 13 (декабриин 4).

Шарагшан могой, 5 шара мэнгын, шоройдо һуудалтай үдэр. Хэшэг даллага абаха, бурханда, лусуудта мүргэхэ, үргэл үргэхэ, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые шэнэлхэ, бодхоохо, арамнайлаха, эм найруулха, ном номнохо, хубсаһа эсхэхэ, мал үүсэлхэ, үбшэ аргааха, тангаригаа болуулха, дайсаниие номгодхохо, эльбэ дараха, модо зоохо, ном оршуулха, ламын санаар хүртэхэ, гашай табиха, шабар зуураха, замда гараха мэтын үйлэнүүдтэ һайн. Гэхэ зуура бэри буулгаха, түрэ хэхэ, нохой худалдажа абаха, худалдаа наймаа эрхилхэ, гэрэй һуури табиха, һаһа барагшые хүдөөлхэ, аршаанаар угааха, модо унагааха, гэрһээ юумэ гаргажа, ондоо тээшэнь үгэхэ, засагаа хэрэглэн, хүниие баһаха, доромжолхо, гүрэм уншуулха, ноёной ордондо заргалдаха, сангарил хэхэ, маани сахиха, суглаа хэхэ, нүүхэ, үхэр худалдаха мэтын зүйлнүүдтэ тон муу. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, үһэ ушарха.

Гарагай 3-да шэнын 14 (декабриин 5).

Сагаан морин, 4 ноёон мэнгын, түмэртэ һуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, зальбарха, тангаригаа болуулха, найман луста мүргэхэ, үргэл үргэхэ, шуһа ханаха, модо сабшаха, зүблэлдэхэ, ноёнд ошохо, хүниие эмшэлгэдэ үгэхэ, шэмэг зүүдхэл зүүхэ, үхэр худалдажа абаха, худалдаа наймаа эрхилхэ, ламын санаар абаха, хубарагай һахил хүртэхэ, городто хэрэг эрхилхэ, дайсаниие, ада шүдхэр дараха, эдээ, хубсаһа олохо, үгэлхэ үгэхэ, хүрэнгэ сасаха, эдэй тэнгэри тахиха мэтын зүйлнүүдтэ һайн. Гэбэшье эм найруулха, хадаг табиха, бэри хүргэхэ, буулгаха, гашай табиха, тэрэниие шагнаха, үрһэн тариха, һаһа барагшын хэрэг үйлэдэхэ, һээы гэр, шэрдэг бүрихэ, хэрэлдэхэ, дайсад болохо, мори худалдаха, худалдажа абаха, үхибүү хүлдэ оруулха, багашуулые гэрһээ гаргаад, ондоо тээшэнь эльгээхэ мэтын үйлэнүүдые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал эд зөөри элбэгжэхэ, мал үдэхэ.

Гарагай 4-дэ шэнын 15 (декабриин 6). Дүйсөн үдэр.

Сагааншан хонин, 3 хүхэ мэнгын, огторгойдо һуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые бодхоохо, тэдэниие арамнайлаха, гэр бариха, бүлэдөө хэшэг даллага абаха, үрһэн тариха, зурхай шудалха, эд бүтээхэ, юумэ худалдажа абаха, һаһа утадхалгын хэрэг бүтээхэ, андалдаа хэхэ, хониной мяха, арһа, ноһоо хэрэглэхэ, тогоо нэрэхэ, городто хэрэг бүтээхэ, хажуу тээшэнь үхэр үгэхэ, тэнгэри тахиха, гүрэм уншуулха, эльбэ гаргуулха, ехэ хүниие бараалхаха, лусуудта мүргэхэ, балин гаргаха, эм залаха зүйлнүүдтэ һайн. Гэбэшье газар һэндэжэ гэмтээхэ, абаһанаа бусааха, модо сабшаха, хүрөөдэхэ, һубаг малтаха, хадаг табиха, бэри буулгаха, үбшэ аргааха эхилхэ, нүүхэ, шуһа ханаха, төөнэхэ, эм найруулха, замда гараха, һаһа барагшын хэрэг бүтээхэ, эһээбэри табиха, тараг бэрихэ, айраг халааха мэтые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, хэшэг арьбажаха, амгалан байдал тогтохо.

Гарагай 5-да хуушанай 16 (декабриин 7).

Хара бишэн, 2 хара мэнгын, уһанда һуудалтай үдэр. Балжиниикатай (буян хэшэгтэй), маша һайн үдэр байһа. Илангаяа бурханда мүргэхэ, лусууд тахиха, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые шэнээр бүтээхэ, һаһа утадхалгын ном уншуулха, даллага абаха, үхэр худалдажа абаха, эм найруулха, һээы гэр бүрихэ, эд бараа худалдаха, андалдаа, нүхэ малтаха, үзэг шудалха, ном уншаха, гашай табиха, тэрэниие шагнаха, бэри буулгаха, хашаа бариха, шэмэг зүүхэ, наадаха, һайндэрлэхэ, хии бараа сараха, абаһанаа бусааха, ада шүдхэр намнаха, хараал зайлуулха мэтын үйлэнүүдтэ һайн. Зүгөөр үһэ абажа болохогүй, үбшэн хүрэхэ.

Гарагай 6-да хуушанай 17 (декабриин 8).

Харагшан тахья, 1 сагаан мэнгын, хада уулада һуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, тахиха, һаһа утадхалгын хэрэг бүтээхэ, даллага абаха, номой сахюуса хуруулха, эм найруулха, замда гараха, юумэ худалдажа абаха, һаһа барагшын хэрэг бүтээхэ, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые арамнайлаха, лүн

абаха, ваджрын ёһо бүтээхэ, мори, сар һургаха, гэрэй һуури табиха, аршаанаар угааха мэтын үйлэнүүдтэ һайн. Зүгөөр үхибүү хүлдэ оруулха, бага хүүгэдые гэрһээ гаргаад, ондоо тээшэнь эльгээхэ, ехэ хэрэг эхилхэ, суглаа зарлаха, гуйраншадта юумэ үгэхэ, мухар тархитанда үгэлхэ үргэхэ, ном оршуулха, нүүхэ, шэнэ газарта бууса түхээрхэ, абаһанаа бусааха мэтые тэбшэхээр. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, шэг шарайн үнгэ муудаха.

Гарагай 7-до хуушанай 17 (декабриин 9). Энэ һарада 17-ной үдэрнүүдэ дабхасалдаба.

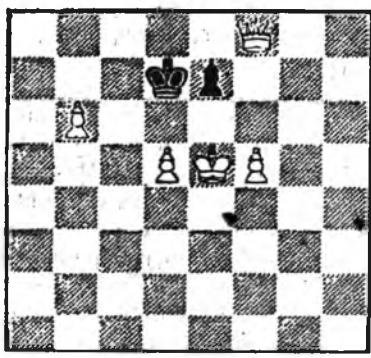
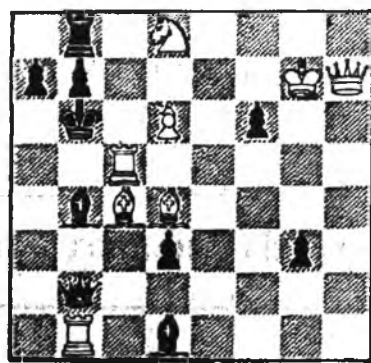
Хүхэ нохой, 9 улаан мэнгын, модондо һуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, зальбарха, дасанда (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые арамнайлаха, һаһа утадхалгын ном уншуулха, даллага абаха, үзэг шудалха, зарга шийдхэхэ, муу үйлэ болуулха, тараг бүрихэ, айраг халааха, эд үхэр худалдажа абаха, бисалгал хэхэ, балин шагааха, тэнгэридэ мүргэхэ, үргэл үргэхэ, бэри буулгаха, түрэ хэхэ, замда гараха, нүүхэ, үһээ угааха мэтые сээрлэхээр. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, шэг шарайн үнгэ зүһэ муухай болохо.

Гарагай 1-дэ хуушанай 18 (декабриин 10).

Хүхэгшэн гэхай, 8 сагаан мэнгын, хиндэ һуудалтай үдэр. Энэ үдэр үзлэнтэй буянай үйлэ үйлэдэхэ, номой хэрэг эхилхэ, дасан (дуган) нэрхэ, бурханда мүргэхэ, даллага абаха, бэри буулгаха, тараг бэрихэ, айраг халааха, аршаанаар бээе арюудхаха, шажанай һайндэр хэхэ, тантрын тарни уншаха, абаһанаа бусааха, сан табиха, сахюуса хуруулха мэтын үйлэнүүдтэ һайн. Гэбэшье хүнтэй дайсад болохо, заргалдаха, замда гараха, һаһа барагшын хэрэг үйлэдэхэ, мяха шараха, тоһо өөхэ хайлуулха мэтые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, эдэй, мал гарза болохо.

Найман лус - энэдхэг сурталай ёһоор, хүн тархитай, могой бэетэй сабдагууд. Тэдэ булагай эхиндэ, гол мүрэнэй, нуурай уһан соо байдаг, газар доройи баялаг харууһалдаг. Бороо оруулдаг. Уурын хүргэбэл, үбшэн тахал дэлгэрүүлжэ, хүнүүдтэ аюул тохбоддуулжа магад.

ШАТАРАЙ БУЛАН ТААГААД ТУРШАГТ



Газетынцый октябрийн 26-най дугаарта уншмал анхаралда хоёр мүрэй шийдхэбэритэй шатарай дурадхагдаа һэн. Унишье хүлээлгэнгүй, хэдэн харюунуудаа эльгээжэ, бидэниие ехэтэ баярлуулба. Харюу бэшэгүүд харгыдаа ябана гэжэ найданабди. Уншмал газетынцый "Шатарай булан" улам анхаржа, аюул этюдүүдтэмнай харюу эльгээһэн байха гэжэ найдаад, ябадалаар мат (мат в 2 хода) табиха үшөө дүрбэн этюд Энээнэй урда таанадтаа мэдээсэгшэ ёһоороо эдэ харюуе һара болоод толилходоо, эдэбхитэй уншмал нэрэ обогые дуулгахабди.

Һонин зүйл

БОРГООНОН ХААНА ҮБЭЛЖЭ

Үбэлэй янгинама хүйтэндэ боргооһон үгы байдаг, тийгэбэшье тэдэнэр хороод амиды зандаал байдаг ха. Хэрбээ үбэлдунда тэдэниие обёоронһаа, бидэ хамар аман руу орохоо ханадаг ташилнуудаа оройдоошье танихагүй байхабди. Боргооһон һаһанайнгаа түрүүшын хахадые уһан соо үнгэргэнэ. Юундэб гэхэдэ, эхэ боргооһон үндэгээ үнэхөөрөөл уһан соо гаргадаг. Удангүй үндэгэн сооһоонь амиды түрьһэн (личинка) гаража, тэрэ дорроол эдихэ хоол бэдэржэ эхилдэг. Тийгэһээр түрьһэниинь үтэн (куколка) болоно. Харин һүүлэй һүүлдэ үтэниинь тэһэржэ, бүдүүн боргооһон гараад нийдэжэ ошоно. Бүхы энэ үйлэ оройдоол 9-14 сүүдхын турша соо үргэлжэлнэ.

Үбэл болоходо, үндэгэн ба түрьһэн "унтажа" эхилнэ. Зарим эмэ боргооһод баһал үбэлдөө

унтадаг. Тийн үбэл үндэгэншье, үтэншье, боргооһон дулаан сагые хүлээлгэнэ. Боргооһон дулаан болоно. Тийн үбэл гэхэдэ, хүйтэн улархай Канада, Аляска, Сибири бусад газарнуудта эдэ зүгөөргүй хойшолоно гайхалтай. Энэ боргооһонхой үндэгэн соо үбэлжэжэ шадар болоно гэшээ хайлахада, хэдхэн туршада айхабди боргооһод бии болон амитад ба зондо һаада хэхын хажуу үбшэнтэйгөөр хазан баһал аюултай. Юун шуһа хорожо, хүн дамжан, үбшэ тараан (Һонинһоо оршуу)

СОНОСХОЛ

Улаан-Удын Аршаан посёлогой Короленкын үйлдгэртэ 4 х 4 метрэй хэмжээнэй дулаан флигельдэ залуу (2-3 хүн) байлгаха хүсэлтэйб. Түлбэринь үнэтэй бэшэ. 5-дахы, 6-дахы автобусуудай һүүлшын буудалһаа холон.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительств

Редакторай орлогшо С.Д.РИНЧИНОВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИЕ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИЖИГОВ Б.М.Ж. (харюусалтата секретарь), НИМАЕВ Н. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., ПИНТАЕВ В. Ц. (хэбэлтэй директор), ЦЫРЕНДОРЖИЕВ Ц.Б. (редактор), САМБЯТОВА Т.В.

Маний адрес:

670000, Улаан-Удэ, Каландаршвиллин үйлэ, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 2

хуудалан хэмжээтэй. Индекс 59901. Хэлэг 4327.

Хэблэлдэ тусаагдалан сар 17.00.

Буряад Республикын республиканска

типографида газетэ хэблэлдэ. Директорийн телефон: 2-40-45.

Б-0079-дэхи номертойгоор бүрихэ абтанхай. Заказ №227.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмный - 2-54-54, редакторай орлогшонорой - 2-68-08, 2-62-62, харюусалтата секретариат - 2-50-52, секретариатай - 2-60-91, нийтийн-политическэ - 2-55-97 (даагшан), 2-61-35, 2-56-23, социальн-экономическа - 2-64-36 (даагшан), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмтэй болон һургуулинуудай (даагшан), 2-57-63, одоонийн худалдаа ба мэдээсэлэй - 2-54-93, (даагшан), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын - 2-67-81; корректориудэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-11; корреспондентнүүд: Агнискда - 2-42-19, Захяменскда - 30-61.

"Бурятия" хэбэлтэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-67-95, 2-67-05.